

Obowiązuje do 30 kwietnia 2004 r. (Dz.U. 2003 r. Nr 228, poz. 2255)

USTAWA
z dnia 18 lipca 1974 r.
o funduszu alimentacyjnym

Opracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 1991 r. Nr 45, poz. 200; z 1997 r. Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 106, poz. 668; z 1999 r. Nr 90, poz. 1000; z 2001 r. Nr 154, poz. 1791, z 2002 r. Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 83, poz. 759, Nr 228, poz. 2255.

W celu wzmoczenia opieki nad dziećmi i innymi osobami znajdującymi się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania świadczeń alimentacyjnych oraz zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji stanowi się, co następuje:

Art. 1.

Tworzy się fundusz alimentacyjny przeznaczony na wypłatę świadczeń pieniężnych dla dzieci i innych osób w przypadku niemożności wyegzekwowania świadczeń alimentacyjnych.

Art. 2.

Dysponentem funduszu alimentacyjnego jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 3.

Na dochody funduszu alimentacyjnego składają się:

- 1) należności ściągnięte od osób zobowiązanych do alimentacji,
- 2) dotacje z budżetu państwa,
- 3) wypłaty dobrowolne i inne wpływy.

Art. 4.

1. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie zamieszkałej w Polsce, dla której alimenty zostały ustalone tytułem egzekucyjnym pochodzącym od sądu, jeżeli egzekucja tych alimentów okazała się bezskuteczna całkowicie lub częściowo.
2. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie uprawnionego, zwany dalej „dochodem”, uzyskany w roku kalendarzowym poprzedzającym okres, o którym mowa w ust. 5, nie przekracza kwoty odpowiadającej 60% przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych za ten sam rok kalendarzowy, z zastrzeżeniem ust. 6 i 7.

3. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości alimentów bieżąco ustalanych przez sąd, jednakże nie wyższej niż 30% przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych za rok kalendarzowy poprzedzający okres, o którym mowa w ust. 5. Kwoty te zaokrągla się do 10 groszy w górę.
4. Górną granicę świadczeń wypłacanych z funduszu alimentacyjnego ustala się na okres 12 miesięcy, poczynając od czerwca każdego roku do końca maja następnego roku kalendarzowego, z zastrzeżeniem ust. 4a.
- 4a. Górna granica świadczeń wypłacanych z funduszu alimentacyjnego, ustalona na okres od dnia 1 czerwca 2002 r. do dnia 31 maja 2003 r., obowiązuje do dnia 30 kwietnia 2004 r.
5. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznaje się na okres 12 miesięcy - od czerwca danego roku do końca maja następnego roku, z zastrzeżeniem ust. 5a i art. 7 ust. 2.
- 5a. Okres, na który przyznaje się świadczenia z funduszu alimentacyjnego, przypadający od dnia 1 czerwca 2002 r. do dnia 31 maja 2003 r. przedłuża się do dnia 30 kwietnia 2004 r.
6. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, chociażby dochód na osobę w rodzinie uprawnionego przekroczył kwotę, o której mowa w ust. 2, jeżeli kwota przekroczenia przypadająca na wszystkich członków rodziny nie równoważy kwoty świadczenia, pod warunkiem że świadczenie przysługiwało w poprzednim okresie.
7. W okresie od dnia 1 czerwca 2002 r. do dnia 30 kwietnia 2004 r. świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie uprawnionego, uzyskany w roku 2001, nie przekracza 612 zł.
- 7a. W przypadku osób ubiegających się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego za okres po 31 grudnia 2003 r. świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie uprawnionego uzyskany w 2002 r. nie przekracza 612 zł.
8. Dochód, o którym mowa w ust. 7, oznacza dochód w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 1 grudnia 1994 r. o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych (Dz.U. z 1998 r. Nr 102, poz. 651, Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 60, poz. 636 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 104, poz. 1104 oraz z 2001 r. Nr 122, poz. 1349 i Nr 128, poz. 1405) pomniejszony o obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych, składkę z tytułu ubezpieczeń: emerytalnego, rentowych i chorobowego, określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o kwotę alimentów, świadczonych przez osoby w rodzinie na rzecz innych osób, podzielony przez liczbę osób w rodzinie.

Art. 4a.

1. Dochód na osobę w rodzinie, o którym mowa w art. 4, ustala się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 1 grudnia 1994 r. o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych (Dz.U. z 1998 r. Nr 102, poz. 651, Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1118 oraz z 1999 r. Nr 60, poz. 636).
2. Dochód na osobę w rodzinie, od którego zależy prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, ustala się na podstawie:
 - 1) zaświadczenia o dochodach rodziny uprawnionego do świadczeń,

- 2) innych oświadczeń i dowodów niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia,
 - 3) oświadczenia o liczbie osób w rodzinie.
3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wzór oświadczenia o liczbie osób w rodzinie oraz wzory innych oświadczeń niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń z funduszu.

Art. 5.

Przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego i ich wysokości:

- 1) w razie ustalenia łącznej kwoty alimentów dla kilku uprawnionych osób, za kwotę alimentów przysługujących jednej osobie uważa się część łącznej kwoty, proporcjonalną do liczby osób, dla których ustalono alimenty,
- 2) w razie ustalenia alimentów więcej niż jednym tytułem egzekucyjnym od różnych osób, za kwotę alimentów przysługujących jednej osobie uważa się łączną kwotę alimentów przysługujących na podstawie wszystkich tytułów egzekucyjnych.

Art. 6.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie przysługują osobie, która:

- 1) otrzymuje pełne utrzymanie z funduszy państwowych lub społecznych, a w szczególności:
 - a) odbywa czynną służbę wojskową lub spełnia zastępczo obowiązek tej służby,
 - b) przebywa w placówce zapewniającej całodobową opiekę oraz zaspokajającej niezbędne potrzeby, jeżeli za jej pobyt rodzina nie ponosi odpowiedzialności,
- 2) jest uprawniona, zgodnie z przepisami o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, do zasiłków pieniężnych przewidzianych dla dzieci żołnierzy oraz osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej, zobowiązanych do świadczeń alimentacyjnych,
- 3) po osiągnięciu pełnoletności nie kształci się w szkole i nie jest uznana za osobę o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub nie posiada orzeczenia traktowanego na równi z orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, chyba że ukończyła 50 lat.

Art. 7.

1. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznaje Zakład Ubezpieczeń Społecznych na wniosek osoby uprawnionej, ośrodka pomocy społecznej lub organizacji społecznej właściwej według przepisów o postępowaniu cywilnym do występowania w sprawach o roszczenia alimentacyjne. Wniosek składa się za pośrednictwem organu prowadzącego egzekucję alimentów; organ ten przekazuje wniosek łącznie z informacją o bezskuteczności egzekucji alimentów.
2. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznaje się poczynając od miesiąca, w którym złożony został do organu prowadzącego egzekucję alimentów należy-

cie sporządzony wniosek. Wypłata świadczeń następuje w okresach miesięcznych w dniu oznaczonym w decyzji.

- 2a. Zmiany kwoty świadczeń z funduszu alimentacyjnego na skutek zmiany wysokości alimentów orzeczonej przez sąd dokonuje się, poczynając od miesiąca wpływu tytułu egzekucyjnego do organu egzekucyjnego.
3. Osoba, której przyznano świadczenia z funduszu alimentacyjnego, a także osoba zobowiązana do świadczeń alimentacyjnych, przeciwko której prowadzona jest egzekucja alimentów, oraz organ egzekucyjny w zakresie okoliczności dotyczących egzekucji alimentów - obowiązane są do zawiadamiania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o każdej zmianie okoliczności mających wpływ na wypłatę świadczeń z tego funduszu.

Art. 8.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych podejmuje decyzję w przedmiocie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie wniosku, informacji organu egzekucyjnego o bezskuteczności egzekucji alimentów oraz oświadczenia osoby uprawnionej, że nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art.6 i dokumentów, o których mowa w art. 4a ust. 2.

Art. 9.

Osoby pobierające świadczenia z funduszu alimentacyjnego, a także osoby zobowiązane do świadczeń alimentacyjnych na rzecz tych osób oraz inne osoby, jak również organy egzekucyjne, instytucje publiczne i organizacje społeczne obowiązane są do udzielania na żądanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyjaśnień oraz informacji co do okoliczności mających wpływ na wypłatę świadczeń z tego funduszu.

Art. 10.

1. Osoba, która bezpodstawnie pobrała świadczenia z funduszu alimentacyjnego, obowiązana jest do zwrotu tych świadczeń.
2. Kwoty bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, ustalone prawomocną decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, podlegają:
 - 1) potrąceniu przez organ rentowy z wypłacanych emerytur i rent,
 - 2) ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji - w pozostałych przypadkach.

Art. 11.

1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wstrzymuje wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego:
 - 1) w wypadku wyjazdu uprawnionego za granicę na pobyt dłuższy niż dwa miesiące,
 - 2) jeżeli na skutek niemożności ustalenia adresu uprawnionego lub z innych przyczyn nie można dokonać wypłat temu uprawnionemu,

- 3) jeżeli uprawniony lub jego przedstawiciel ustawowy odmówi udzielenia lub nie udzieli w wyznaczonym terminie wyjaśnień co do okoliczności mających wpływ na wypłatę świadczeń.
2. Po ustaniu przyczyn wstrzymania wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego Zakład Ubezpieczeń Społecznych podejmuje decyzję co do wypłaty tych świadczeń w części lub całości za okres wstrzymania wypłat, nie dłuższy jednak niż sześć miesięcy.
3. Jeżeli wznowienie wypłaty świadczeń nie nastąpi w ciągu jednego roku od jej wstrzymania, postępowanie w sprawie wypłat ulega umorzeniu z mocy prawa.

Art. 12.

1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podejmuje decyzje o zaprzestaniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jeżeli wygasł obowiązek alimentacyjny lub po osiągnięciu pełnoletności przez osobę uprawnioną do alimentów albo gdy odpadnie choćby jeden z warunków, od którego zależy przyznanie tych świadczeń.
2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odstępuje od wydania decyzji o zaprzestaniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego mimo wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego wskutek śmierci osoby zobowiązanej do alimentów, jeżeli osobie dotychczas uprawnionej do alimentów nie przysługuje renta rodzinna, stałe świadczenie z opieki społecznej lub inna stała pomoc. Świadczenia z funduszu wypłaca się w kwocie przysługującej w dniu śmierci zobowiązanego do alimentów, nie wyższej od minimalnej renty rodzinnej, określonej przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 oraz z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774 i Nr 72, poz. 801 i 802), i nie dłużej niż przez okres, w którym byłaby wypłacana renta rodzinna.
3. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odstępuje od wydania decyzji o zaprzestaniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego w czasie trwania obowiązku alimentacyjnego, jeżeli po osiągnięciu pełnoletności osoba uprawniona do świadczeń nie ma możliwości samodzielnego utrzymania się.

ust. 2 w art. 13 skreślony

Art. 13.

1. Po wydaniu decyzji w przedmiocie świadczeń z funduszu alimentacyjnego postępowanie egzekucyjne przeciwko osobie zobowiązanej do świadczeń alimentacyjnych na podstawie tytułu egzekucyjnego ustalającego alimenty na rzecz osoby pobierającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego prowadzi się w dalszym ciągu według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, ze zmianami wynikającymi z przepisów art. 14 i 15.

Art. 14.

1. W razie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego organ egzekucyjny przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych kwoty ściągnięte od osoby zobowiązanej na podstawie tytułu egzekucyjnego ustalającego alimenty aż do pełnego pokrycia należności tego funduszu. Jeżeli w okresie wypłaty świadczeń alimentacyjnych należność funduszu nie zostanie zaspokojona, po zaprzestaniu

wypłaty świadczeń organ egzekucyjny przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych kwoty ściągnięte od osoby zobowiązanej, pozostałe po zaspokojeniu bieżących alimentów.

2. Wniosek osoby uprawnionej o zawieszenie lub umorzenie postępowania egzekucyjnego wymaga zgody Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.
3. Do udziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w postępowaniu egzekucyjnym stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące egzekucji z udziałem Skarbu Państwa oraz przedsiębiorców.

Art. 15.

Osoba, przeciwko której prowadzona jest egzekucja alimentów na rzecz osoby pobierającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego, nie może żądać:

- 1) uchylecia lub ograniczenia obowiązku alimentacyjnego za okres poprzedzający zgłoszenie żądania ani
- 2) zwolnienia od egzekucji, powołując się na zapłacenie alimentów do rąk osoby uprawnionej,

jeżeli naruszałoby to prawa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

pkt 2 w art. 19 skreślony

Art. 16.

1. Osoba, przeciwko której prowadzona jest egzekucja alimentów na rzecz osoby pobierającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zobowiązana jest do uiszczania opłat na pokrycie kosztów związanych z działalnością tego funduszu.
 - 1a. Opłaty, o których mowa w ust. 1, wynoszą 5% świadczeń wypłaconych z tego funduszu.
2. Opłaty wymienione w ust. 1 podlegają ściągnięciu w postępowaniu egzekucyjnym wskazanym w art. 13.

Art. 17.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych może w szczególnie uzasadnionych wypadkach umorzyć należności funduszu alimentacyjnego od osób zobowiązanych do alimentów oraz od osób, które bezpodstawnie pobrały świadczenia z tego funduszu.

Art. 18.

1. Przewidziane w ustawie decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydają organy tego Zakładu właściwe ze względu na siedzibę organu prowadzącego egzekucję wskazaną w art. 13.
2. W sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego ze zmianami wynikającymi z przepisów niniejszej ustawy.
3. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługują środki odwoławcze przewidziane dla odwołań w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego.

Art. 19.

Ministrowie Pracy i Polityki Socjalnej oraz Sprawiedliwości określą w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe zasady i tryb postępowania oraz pokrywania należności za czynności organu egzekucyjnego w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego.